

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 1. Ira, quid sit, & an semper mala?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

CAPVT VI.

IRA, ET IRACVNDIA, IN ALIQVOT
HISTORIIS, EXENTERATA.

P A R S P R I M A.

I.
IRA QUID SIT,
ET AN SEM-
PER MALA?
Aristot. lib. 1.
de anima.
Situ. verb. ira,
num. 1.

RAM, Aristoteles docet, esse accensionem sanguinis circa cor; alij appetitum vindictæ; completius tertij vtrumque coniungunt, aiuntque, iram esse, sanguinis inflammationem, circa cor, propter appetitum vindictæ; seu cupiditatem puniendi eius, à quo se quis lesum arbitratur. Hæc cupiditas, moderata esse potest, vel immoderata. Si moderata est, bona est; si immoderata, aut contra ordinem rationis, mala est, maloque asino vehitur, cui hæc ira calcar addit equitanti. Sunt nimirum medij quidam motus animorum, quibus si malè vtaris, fiunt vitia; sin aliter, virtutes erunt.

Sabellic. l. 9.
c. 3. de iracun-
dia.

Qui peccanti irascitur, vt vitium corrigat, nihil inhumanè facit: qui iniuriam damnat, aut illatam ulciscitur, fortis hic & iustus: at qui iram non frenat, sed præceps rapitur, is immani belluæ similior, quàm homini.

S. Basil. orat.
de ira.

Iraque, vt S. Basilus scribit, ira, in homine, est, quod canis in domo; qui bonus est, si fures abarceat latrando; malus, si in domesticos & amicos infestus insurgat.

Laërt. lib. 6.

Iraisci aliquem iustè posse, è Diogenis constat dicto, qui, cum de non irascendo accuratè disputaret, proteruus quidam adolescens, velut periculum faciens, an dictis facta competere, & num Philosophus re præstaret ea, quæ docebat oratione, in faciem illi spuit. Tulit id quidem æquo animo & sapienter Diogenes; dixit tamen: Non quidem irascor, sed dubito, an irasci oporteat? Indicauit ergo, aliquando irasci oportere. Est hæc affectio cos virtutum; est regiminis, & iusti metus radix; est nimix lenitatis atque indulgentiæ correctrix, est etiam inter eos qui Doricè concinunt; neque discordant. Nec recti limites excedit, si in fræno teneatur.

Psal. 4. 5.
Ephes. 4. 25.

Quare illud Dauid prouidè monuit: Irascimini, & nolite peccare. Potest enim irascens non peccare; immo potest peccare, qui non irascitur, sed ridet, quando flenda cernit, causamque habet irascendi.

S. Chrysoft.
hom. 11. in
Matth.

Qui sine causa irascitur, ait S. Chrysostomus, reus erit, qui verò cum causa, non erit reus: nam si ira non fuerit, nec doctrina proficit, nec iudicia stant, nec erimina compeſcuntur. Si ira deſit, nemo pugnabit, ne-
mo vin-

mo vincet, nemo de hoste est triumphaturus, vel certè pauci. Manichæorum hæresis fuit, vsque ad eò irascendum non esse, vt ne malefactores quidem occidi posse iudicarent: cum tamen, ex actis & probatis dignum morte, à morte eximere non possit iudex. *Deus itaque qui irascitur, non in totum prohibet iram, quia is affectus necessario datus est;* ait Lactantius: & Aristoteles: *Est maximus ad subeunda pericula aculeus iracundia.*

Stoici iram & omnes animi affectiones, tanquam malas, existimabant radicitus tollendas; vera tamen & à S. Augustino approbata Peripateticorum sententia est, motus eiusmodi posse rationi consentaneos esse, & aduersos. Monet ergo S. Thomas, in quavis affectione appetitus sensitiui, duobus modis malum posse existere. Primò ex ipsa specie, seu obiecto passionis: secundo ex quantitate, seu ex defectu vel excessu illius. Ex obiecto inuidia, in sua specie, est mala; quia est tristitia de bono aliorum, quod omnino rationi repugnat: vnde, apud Philosophum inuidia semper sonat malum. Hoc autem pacto ira, generatim & ex se, non est mala, cum appetitus vindictæ & bonus esse possit, & malus; fit autem mala ira, quando ibi vindictam coquit, vbi nihil est vindicandum, aut maiorem minoremue coquit, quam alter mereatur. Itaque secundo modo mala esse potest ira, quando quis, etiam ibi, vbi aliquid vindicandum est, plus, vel minus, quam ratio suadeat, irascitur vindicatque. Qui autem iræ, iuxta rationis dictamen, habenas laxat, non irascitur malè; quia illi irascitur, cui irascendum est, & tantum irascitur, quantum est irascendum: & ibi irascitur, vbi est irascendum. Quod non fecit Sparfus, quem Seneca scribit, inter Scholasticos insanum, inter insanos Scholasticum fuisse. Et quamuis Aristoteles tradat, *iram non perfectè audire rationem;* S. Gregorius autem, ab ira tranquillitatem mentis diuerberari, dilaniari, perturbari, doceat: Cassianus etiam *oculos mentis excacari* dicat; & ex D. Dionysij pronunciato, *malum anima sit, esse sine ratione;* id tamen non est intelligendum vniuersim; sed de ira, quæ præuenit, non quæ sequitur rationem. Ira, quæ antecedit, rationem à rectitudine sua trahit, atque idcirco mala est; quæ autem sequitur rationem, bona est, à ratione enim ducitur, non seducit ipsa rationem. Sicut enim cæcus non errat à vidente ductus; errat autem videns, si à cæco ducatur; ita non deuiat

Lactant. Firmian. lib. de Ira Dei.
Aristot. lib. 3. Ethic. c. 3.

II.

QVÆ IRA BONA, QVÆ MALA SIT?
S. Augustin. l. 9. de ciu. c. 4.
S. Thom. 2. 2. q. 158. art. 1.

Aristot. l. 2. Ethic. c. 6.

Aristot. l. 7. Ethic. c. 6.
S. Greg. 5. Mor. c. 30.
Cassian. lib. de Instit. Cænobior.